

<https://doi.org/10.31891/PT-2025-5-19>

УДК 159.942

Дарія КАРПОВА

доктор філософії з психології, доцент,
Хмельницький національний університет

<https://orcid.org/0000-0002-7484-0673>

e-mail: karpovada@khmnu.edu.ua

Тамара БОХОНЬКО

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,

Хмельницький національний університет

e-mail: tamara_boh@ukr.net

РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У ПРОЦЕСІ САМОРОЗВИТКУ МОЛОДІ НА ДОШЛЮБНОМУ ЕТАПІ

У статті досліджено роль соціальних мереж у процесі саморозвитку молоді на дошлюбному етапі. Здійснено теоретичний аналіз понять «саморозвиток особистості», «дошлюбний етап» «цифрова ідентичність», охарактеризовано психологічні особливості комунікацій у соціальних мережах та їхній вплив на формування ціннісних орієнтацій і моделей сімейних стосунків. Виокремлено позитивні аспекти мережевого середовища (доступ до освітніх ресурсів, підтримка рефлексії, можливість моделювання поведінкових патернів) та ризиковані чинники (нереалістичні очікування, залежність від соціальних мереж, зниження самооцінки). Проаналізовано фактори, що модифікують цей вплив, зокрема рівень психологічної зрілості, соціокультурний контекст і сімейні моделі. З'ясовано рівень впливу соціальних мереж та аудіовізуального контенту на процес саморозвитку молоді на дошлюбному етапі.

Ключові слова: соціальні мережі, саморозвиток, дошлюбний етап, майбутній сім'янин, психологічна готовність до шлюбу.

Dariia KARPOVA, Tamara BOKHONKO

Khmelnitskyi National University

THE ROLE OF SOCIAL MEDIA IN THE PROCESS OF SELF-DEVELOPMENT OF YOUTH AT THE PREMARITAL STAGE

The article explores the specific influence of social networks on the self-development process of young people at the premarital stage a crucial period for shaping the identity of a future family member: Theoretical approaches to the concepts of "self-development of personality," "premarital stage," "psychological readiness for marriage," and "digital identity" are analyzed. The paper highlights the positive aspects of social media influence, such as increased access to educational and psychoeducational content, enhanced self-reflection, modeling of desired relationship patterns, and participation in thematic communities that foster value orientation formation. At the same time, the risks are emphasized, including digital addiction, the creation of unrealistic expectations about relationships and the self, lowered self-esteem, and fragmented identity. The problem of personal self-development is key in psychology, as it is related to motivation, self-knowledge, and self-improvement. Social media and audiovisual content have a significant impact on the formation of young people's identities at the premarital stage. The implementation of educational programs on media literacy that will help young people more adequately evaluate information and form healthy ideas about future

relationships is becoming a pressing task. Modifying factors of influence are summarized, including the level of emotional maturity, the development of critical thinking, communicative behavior style, sociocultural context, and existing family models. Within the practical block, directions for psychological and pedagogical support of youth are proposed: development of conscious digital usage skills, critical media literacy, and leveraging social networks as a resource for supporting self-development, self-awareness, and future family planning. Importantly, the formation of responsible online behavior may serve as a predictor of healthy family interactions in the future. Such digital competence should become a target in premarital education. Further research prospects include empirical studies of online communication as a factor in psychological readiness for marriage.

Keywords: social networks, self-development, premarital stage, future family member, digital identity, psychological readiness for marriage.

Стаття надійшла до редакції / Received 02.10.2025

Прийнята до друку / Accepted 06.12.2025

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Стрімка цифровізація та повсюдне використання соціальних мереж радикально змінюють процеси соціалізації молоді, засвоєння норм і цінностей, а також траєкторії саморозвитку [2; 3; 7]. Особливої ваги це набуває у сенситивний дошлюбний етап, коли формуються ідентичність, життєві цілі та установки щодо партнерства й сім'ї. У цей період соціальні мережі стають як ресурсом знань і підтримки, так і полем ризиків для психологічного благополуччя [1; 4; 5].

Для молоді вони виконують функцію комунікаційного середовища, простору самопрезентації, формування соціальних ролей і ціннісних орієнтирів [2; 8]. Проте нескінченний потік інформації та алгоритмічне підсилення контенту актуалізують потребу у цифровій культурі, критичному мисленні, саморегуляції й медіаграмотності [6; 7; 11]. Ці навички безпосередньо пов'язані з процесом саморозвитку та готовністю до подружнього життя.

Актуальність проблеми пояснюється трьома чинниками. По-перше, соціальні мережі змінюють традиційні моделі соціалізації, пропонуючи нові механізми впливу на становлення особистості [5]. По-друге, вони транслиують стандарти сімейних і шлюбних взаємин, які можуть як сприяти адекватним уявленням про сім'ю, так і провокувати їхнє викривлення [10; 11]. По-третє, саморозвиток сучасної молоді відбувається в умовах глобальної цифровізації, що охоплює всі сфери життя – від навчання й праці до побуту та стосунків [6].

Наукові підходи визначають соціальні мережі як середовище подвійного впливу: вони відкривають широкі можливості для особистісного зростання, але містять і суттєві ризики. З одного боку, це доступ до освітніх ресурсів, професійних спільнот та інструментів

саморефлексії [1]. З іншого – це ризик соціальних порівнянь, тривожності, зниження самооцінки й формування нереалістичних очікувань у сфері стосунків [3].

Аналіз досліджень та публікацій

Аналіз наукової літератури свідчить про наявність широкого кола робіт, у яких досліджується соціалізація та вікові особливості розвитку молоді в умовах цифрового середовища, що безпосередньо впливає на становлення цінностей, ідентичності та самосвідомості [1; 8]. У працях, присвячених впливу соціальних мереж, цей процес описується як багатовимірний: від розширення можливостей комунікації та самоосвіти до виникнення ризиків залежності, деформації міжособистісних очікувань і зниження самооцінки [2; 5].

Проблема формування готовності до сімейного життя через призму саморозвитку не нова у психології, однак у контексті цифрових комунікацій вона залишається малодослідженою. Як зазначають С. Виговська та Ю. Кружаліна [4], готовність студентської молоді до сімейного життя тісно пов'язана з інформаційним середовищем, у якому відбувається їх соціалізація. Усвідомлення молоддю сімейних ролей і завдань зумовлюється не лише традиційними соціально-культурними чинниками, а й впливом медіапростору, де формуються нові уявлення про гендерну взаємодію, розподіл ролей у шлюбі та очікування від партнерства (Д. Карпова) [9].

Сучасні дослідження особливу увагу приділяють також питанням цифрової культури та виховання в умовах глобальної цифровізації (С. Доценко, О. Зінчина) [6; 7], де акцент робиться на інтеграції медіаграмотності, формуванні етичних норм онлайн-взаємодії та розвитку навичок безпечного використання інформаційних ресурсів. Водночас у галузі публічного здоров'я (І. Вербовський) [3] фіксуються психофізіологічні наслідки цифровізації (тривожність, перевантаження, порушення сну), що мають значення для побудови програм саморозвитку та психологічної стійкості молоді.

Окремий пласт досліджень (С. Виговська, Є. Потапчук, Д. Карпова, І. Субашкевич) [4; 9; 10; 11] пов'язаний із готовністю молодого покоління до сімейного життя, формуванням уявлень про шлюб та сімейні ролі під впливом медіа. Наукові дані підтверджують, що саме інформаційні та соціальні мережі активно конструюють образи «нормальності» стосунків, очікування щодо ролей подружжя та моделей поведінки.

Водночас, незважаючи на вагомий напружений, у науковому просторі не так багато комплексних досліджень, які б глибоко

аналізували тему впливу соціальних мереж на саморозвиток молоді на дошлюбному етапі. Саме ця прогалина визначає актуальність нашого теоретичного дослідження, спрямованого на з'ясування ролі соціальних мереж у процесі саморозвитку та формуванні готовності до подружнього життя.

Формулювання цілей статті

Метою цієї статті є теоретично проаналізувати роль соціальних мереж у процесі саморозвитку молоді на дошлюбному етапі та з'ясувати основні напрями впливу цифрового середовища на становлення особистості майбутнього сім'янина.

Виклад основного матеріалу

Формування *майбутнього сім'янина* є важливою психологічною проблемою, оскільки охоплює розвиток особистості, її ціннісні орієнтації, моделі поведінки та рівень емоційної зрілості. Актуальність цієї проблеми зростає у зв'язку зі змінами в сучасному суспільстві, які відбуваються під впливом технологічного прогресу та процесів глобалізації. Важливу роль у формуванні готовності молоді до шлюбу нині відіграють соціальні мережі та інтернет ресурси, які значною мірою впливають на свідомість людей. Соціальні мережі та Інтернет стали основними каналами отримання інформації й активно формують внутрішній світ молодого покоління. Молодь дедалі частіше засвоює соціальні ролі та правила поведінки через кінофільми та серіали, журнали, книги, соціальні мережі та інші медійні ресурси.

Проблема саморозвитку особистості є ключовою в психології, адже пов'язана з мотивацією, самопізнанням і самовдосконаленням. У сучасній науці саморозвиток трактується як багатовимірний процес, що охоплює когнітивну, емоційну, ціннісну та поведінкову сфери [1]. Він передбачає усвідомлене формування ідентичності, прийняття відповідальності за власні зміни й активну позицію у досягненні життєвих цілей. Таким чином, саморозвиток виступає основою готовності до майбутнього подружнього життя.

Дослідження показують, що комунікація у соціальних мережах характеризується високою швидкістю обміну інформацією, анонімністю та гнучкістю соціальних ролей [8]. Молодь активно використовує цифрові платформи для підтримки зв'язків, обміну досвідом та емоційної підтримки, що стає важливим чинником у процесах соціалізації. Водночас така форма спілкування сприяє появі нових норм та мовних кодів («лайкати», «скролити», «LOL»), що формують унікальну субкультуру онлайн-взаємодії [2; 8].

За даними дослідників (Є. Потапчук, О. Буковська, Д. Карпова), соціальні мережі стають провідним джерелом інформації про соціальні ролі та моделі поведінки, у тому числі й у сфері сімейних стосунків. Вони впливають на оцінку власної привабливості, соціального статусу та здатності будувати відносини, що особливо важливо у період підготовки до шлюбу. При цьому підкреслюється як підтримувальна функція мереж (створення відчуття спільноти), так і ризики, пов'язані з ідеалізацією образів та порівнянням себе з іншими [2; 9; 10].

Цифрова ідентичність – важливий феномен онлайн-середовища, що формується у процесі взаємодії та може відображати як реальні риси особистості, так і альтернативні образи, пов'язані з бажаним соціальним іміджем [7]. Вона впливає на розвиток Я-концепції молоді, сприяє експериментуванню з ролями, але водночас створює ризик конфлікту між онлайн- та офлайн-ідентичністю.

Дослідження О. Зінченко [8] доводить, що підлітки активно використовують візуальні засоби самопрезентації (аватари, фото, рилз, емоджі), які відображають самооцінку та прийняття зовнішності. Часті зміни таких елементів свідчать про пошук ідентичності та невпевненість у собі.

Успішне проходження дошлюбного етапу, за результатами досліджень [4; 9], залежить від усвідомленого саморозвитку: аналізу власних потреб, критичного ставлення до медіа, розвитку емоційної компетентності й навичок співпраці. Це формує реалістичні очікування від шлюбу та підвищує ймовірність гармонійних стосунків.

Вплив соціальних мереж на саморозвиток молоді має амбівалентний характер, поєднуючи освітні можливості та психологічні ризики. Однією з головних переваг є відкритий доступ до великого обсягу знань і ресурсів, що сприяють особистісному зростанню на дошлюбному етапі [2; 6; 7]. Соціальні мережі надають молоді можливість брати участь в онлайн-курсах, лекціях, подкастах і спільнотах підтримки, де обговорюються питання психології, комунікації та сімейних стосунків. Це розвиває компетентності, важливі для готовності до подружнього життя: уміння домовлятися, усвідомлювати потреби та відповідально ставитися до партнерства.

Якісний контент – інтерв'ю з психологами, освітні відео, приклади здорових практик – допомагає формувати більш реалістичні очікування від шлюбу [10; 11]. Крім того, цифрові платформи поширюють науково обґрунтовані техніки саморефлексії та самопідтримки, які сприяють підготовці до сімейного життя.

Водночас існують суттєві ризики. Постійний потік інформації, емоційний контент і нескінченна «стрічка» новин провокують тривожність, ефект FOMO та когнітивне перевантаження [3; 5]. Це знижує здатність до концентрації й глибокої рефлексії, необхідних для особистісного розвитку. Додатковим ризиком є викривлення самооцінки: віртуальне середовище формує ідеалізований образ життя, заснований на успіху, привабливості та «ідеальних» стосунках.

Особливо небезпечним є романтизація контролю й ревностів як «ознаки любові» та поширення інфлюенсерських наративів без наукової верифікації [9; 10; 11]. Це створює ілюзію «правильних» моделей взаємодії, які можуть перешкоджати формуванню рівноправних партнерських стосунків. У результаті спотворюються уявлення про шлюб, його функції та розподіл ролей, що підвищує ризик нереалістичних очікувань і конфліктів у майбутньому сімейному житті.

З метою вивчення впливу аудіовізуального контенту на формування особистості майбутнього сім'янина, ми проаналізували зміст, наративи, ідеї та логіку реаліті-шоу, таких як «Міняю жінку», «Хата на тата», «Холостяк» і «Холостячка». В ролі наших експертів виступили практикуючі сімейні психологи та викладачі кафедри психології та педагогіки Хмельницького національного університету. Дослідження показало, що «Міняю жінку» та «Хата на тата» транслують стосунки у спрощеній і конфліктній формі, формуючи викривлені уявлення про подружні ролі. Конфлікт подається як норма, увага зосереджується на сварках і приниженнях, а конструктивний діалог і взаємоповага ігноруються. Жінка здебільшого показана як хатня господиня, а чоловік – або заробітчанин, або безвідповідальний батько. Подібні образи закріплюють гендерні стереотипи, що суперечать партнерській моделі взаємин. Сценарність і постановочність підсилюють ілюзію «реальності», просуваючи негативний образ сім'ї. Це формує уявлення, що шлюб неминуче пов'язаний із конфліктами та стражданням, що стимулює песимістичне ставлення до сімейного життя [11; 13]. Шоу «Холостяк» і «Холостячка» впливають на молодь інакше – вони комерціалізують кохання та редукують шлюб до видовища. Любов подається як товар, що асоціюється з розкішшю, подорожами та демонстративними жестами. Пошук «справжнього кохання» у кількатижневому шоу створює ілюзію швидких і яскравих рішень, позбавлених реальної глибини. Постановочні сцени та дорогі локації підсилюють штучність і формують очікування, що стосунки завжди повинні мати ознаки «ідеальної картинки». У результаті молодь сприймає кохання як процес, орієнтований на статус і зовнішній успіх, а не на емоційну єдність і партнерство [11; 13].

Узагальнюючи, наслідками впливу таких шоу є: формування нереалістичних очікувань від романтики; закріплення гендерних стереотипів (чоловік як «обираючий», жінка як «об'єкт»); знецінення щирих почуттів на користь зовнішніх атрибутів; ідеалізація романтики при дискредитації шлюбу як серйозного й відповідального союзу.

В межах нашого дослідження ролі соціальних мереж у саморозвитку молоді на дошлюбному етапі було проаналізовано й контент у сфері *популярної психології*. Такий контент здатний позитивно впливати, допомагаючи молоді краще розуміти себе, розвивати емоційний інтелект, покращувати комунікацію та формувати навички здорових стосунків. Водночас популярна психологія несе значні ризики, оскільки часто спрощує складні концепції, що призводить до викривлень, нереалістичних очікувань і дезінформації, особливо з неперевірених джерел [1; 5; 12]. Це явище охоплює подкасти, блоги, відео на YouTube, мас-медіа та літературу «як стати успішним», які зазвичай не мають наукового підґрунтя. Її популярність робить такий контент особливо впливовим у період становлення ідентичності та уявлень про стосунки й шлюб. Насамперед спостерігається спрощення складних психологічних процесів, коли наукові концепції зводяться до універсальних порад («3 способи стати щасливим», «5 секретів ідеальних стосунків»). Це формує поверхневий стиль мислення та ілюзію швидких рішень. Другою проблемою є створення ілюзії науковості: блогери апелюють до «досліджень» без джерел, використовуючи терміни у спрощеній формі, що знижує критичність мислення. Третій ризик – нав'язування нереалістичних стандартів: наративи про «правильного партнера» чи «досягнення всього силою бажання» сприяють гіперідеалізації та подальшим розчаруванням. Четвертим наслідком є залежність від порад «гуру», яка зменшує впевненість у власних рішеннях і посилює тривожність. П'ятим фактором стає стимуляція соціальних порівнянь: демонстрація перебільшених «успішних кейсів» знижує самооцінку молоді. Шостий аспект пов'язаний із викривленням уявлень про сімейні ролі: акцент на «токсичних стосунках», «правильній енергії» чи провіні одного партнера лише закріплює міфи й стереотипи.

Здійснивши аналіз сучасних досліджень [3; 10; 11; 13], можемо зробити висновок, що популярна психологія та мас-медіа формують своєрідний «гібрид» наукових і псевдонаукових тверджень. Такий симбіоз становить особливу небезпеку для молоді на дошлюбному етапі, оскільки в цей період відбувається активне становлення уявлень про «ідеальний шлюб» і власну ідентичність.

Для вивчення впливу соціальних мереж та аудіовізуального контенту на процес саморозвитку молоді на дошлюбному етапі, та чи застосовує молодь критичне мислення при споживанні інформації у соцмережах, нами було створено авторську анкету «Роль соціальних мереж у процесі саморозвитку особистості на дошлюбному етапі» і опитано за допомогою Гугл-форми (у соцмережі Instagram) молодь віком 16-25 років (86 респондентів, 42 дівчини і 44 хлопця). Важливим є питання: наскільки молодь здатна критично оцінювати інформацію та відрізнити науково обґрунтований контент від поверхневого чи маніпулятивного. Аналіз отриманих результатів за допомогою експертів кафедри психології та педагогіки Хмельницького національного університету дозволив з'ясувати те, що: час у соціальних мережах: 65,1% (56 осіб) респондентів проводять у соцмережах понад 4 години на добу. Це вказує на високу інтенсивність медіаспоживання, що формує значний потенціальний вплив на особистісний розвиток; тип контенту: найпопулярнішими виявилися фільми та серіали 45,3% (39 осіб), на другому місці – блоги у соцмережах 34,8% (30 осіб), а реаліті-шоу займають меншу частку 19,7% респондентів (17 осіб); соціальні порівняння: 69,7% респондентів (60 осіб) зізналися, що постійно або час від часу порівнюють своє життя з життям інших, яке транслюється у мережі чи на екрані. Це свідчить про схильність до формування самооцінки на основі зовнішніх образів; реалістичність контенту: 67,4% (58 осіб) зазначили, що зображення у соцмережах і шоу є лише частково реалістичними або зовсім не відповідають дійсності. Такий показник свідчить про часткове усвідомлення викривленості медіа образів; тиск стандартів: 54,6% (47 осіб) відчувають необхідність відповідати медіастандартам (успіху, краси, стилю). Це демонструє формування зовнішньо детермінованої самооцінки; вплив на самоусвідомлення: 52,3% (45 осіб) визнали, що думка інших у соцмережах впливає на їхнє уявлення про себе; потреба у схваленні: 39,5% респондентів (34 особи) часто публікують контент із метою отримати схвалення друзів. Це підкреслює значущість соціальної валідації для молодих людей; уявлення про стосунки: 69,3% (51 особа) вважають, що соцмережі та реаліті-шоу формують ідеалізовані уявлення про стосунки та шлюб, що не завжди відповідає реальності; критичне мислення: 41,8% респондентів (36 осіб) зазначили, що хочуть навчитися чітко відрізнити розважальний, сценарний контент від реального життя. Це показує існування запиту на розвиток медіаграмотності та критичного мислення.

Отримані дані демонструють подвійний ефект аудіовізуального контенту: з одного боку, молодь частково усвідомлює нереалістичність

медіаобразів, з іншого – залишається вразливою до соціальних порівнянь і зовнішніх стандартів. Критичне мислення проявляється фрагментарно й не охоплює більшість респондентів.

Таким чином, соцмережі та аудіовізуальний контент мають значний вплив на формування ідентичності молоді на дошлюбному етапі. Актуальним завданням стає впровадження освітніх програм із медіаграмотності, що допоможуть молоді адекватніше оцінювати інформацію й формувати здорові уявлення про майбутні стосунки.

Висновки та перспективи подальших розвідок. У сучасних умовах цифровізації соціальні мережі стали провідним чинником соціалізації та саморозвитку молоді на дошлюбному етапі, коли відбувається формування психологічної готовності до сімейного життя. Проведений теоретичний аналіз засвідчив, що їхній вплив має амбівалентний характер: поєднує значні ресурси для особистісного зростання з ризиками викривлення уявлень про стосунки та формування залежних поведінкових моделей. До позитивних аспектів належать: доступ до освітніх ресурсів і психологічних спільнот, можливість розвитку саморефлексії та моделювання бажаних поведінкових патернів. Негативні аспекти пов'язані з формуванням нереалістичних стандартів сімейних стосунків, ризиком мережевої залежності, фрагментацією ідентичності та зниженням самооцінки. Вплив мереж модифікується низкою факторів: рівнем психологічної зрілості особистості, ціннісними орієнтаціями, особливостями сімейного виховання та соціокультурним контекстом.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі

Висновки статті підкреслюють необхідність психоедукації молоді у сфері відповідального користування мережами, розвитку критичного мислення та емоційної зрілості, а також використання цифрових платформ як ресурсу психологічної підтримки молоді. Такі підходи сприятимуть формуванню реалістичних очікувань від шлюбу та розвитку навичок партнерської взаємодії. Саме тому вивчення цих ризиків та пошук стратегій їх мінімізації становлять важливе завдання сучасної науки та практики.

Література

1. Белякова С. М., Шовкова К. О. Соціально-психологічні особливості розвитку особистості сучасного підлітка. Молодий вчений. 2018. № 5(2). С. 454-458.

2. Буковська О. О., Мазур Т. В., Анищенко Л. О. Вплив соціальних інтернет-мереж на соціалізацію молоді. Габітус. 2021. Вип. 29. С. 48-52.
3. Вербовський І. А. Аналіз впливу цифровізації на здоров'я людини: основні аспекти й тенденції. Public Health Journal : збірник наукових праць Національного університету «Острозька академія». 2024. № 2 (6). С. 34-45.
4. Виговська С. В., Кружаліна Ю. О. Готовність студентської молоді до сімейного життя у контексті сучасного інформаційного простору. Вісник Книжкової палати. 2010. № 1. С. 46-50.
5. Гречановська О. В., Мегем О. М., Потапюк Л. М. Вплив соціальних мереж на психологічний стан та самооцінку української молоді. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія : Психологія : наук. журн. 2023. Т. 34 (73), № 4. С. 60-66.
6. Доценко С. О. Виховання в епоху цифровізації. Духовно-інтелектуальне виховання і навчання молоді в ХХІ столітті : міжнародний періодичний збірник наукових праць. Харків : ВННОТ, 2022. Вип. 4. С. 311-313.
7. Зінчина О. Б. Цифрова культура викладачів та студентів сучасного університету. Теоретичні та емпіричні наукові дослідження: концепція та тенденції. Оксфорд, 2023. С. 167-171.
8. Зінченко О. В. Емпіричне дослідження психологічних характеристик інтернет-спілкування у підлітковому віці. Проблеми сучасної психології: збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. 2015. Вип. 29. С. 251-265.
9. Карпова Д. Є. Соціально-психологічні чинники, що сприяють усвідомленню молоддю сімейних ролей. Науковий вісник Херсонського державного університету. Психологічні науки. 2016. Вип. 5, т. 2. С. 109-113.
10. Потапчук Є., Колесник О. Вплив засобів масової інформації на формування майбутнього сім'янина. Науковий журнал Хмельницького національного університету «Психологічні тревелоги». 2024. № 3. С. 29-36.
11. Решетнік Г. І. Реаліті-шоу «Холостяк» і «Холостячка»: критичний дискурс та аксіологічний аспект. Актуальні проблеми сучасності. Молодіжна наука КНУКіМ : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти і молодих учених, м. Київ, 08-09 листоп. 2024 р. Київ, 2024. С. 80-83.

12. Субашкевич І., Юрченко І. Вплив ЗМІ на уявлення студентської молоді про сім'ю та шлюб. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Психологічні науки. 2019. Вип. 2. С. 134-140.

13. Супрун В. М., Супрун Л. В. Медіаобраз сім'ї в сучасному українському телевізійному дискурсі. Науковий журнал : Обрії друкарства. 2024. Вип. 1(15). с. 148–161.

References

1. Bieliakova S. M., Shovkova K. O. Sotsialno-psykholohichni osoblyvosti rozvytku osobystosti suchasnoho pidlitka. *Molodyi vchenyi*. 2018. № 5(2). S. 454-458.
2. Bukovska O. O., Mazur T. V., Anishchenko L. O. Vplyv sotsialnykh internet-merezh na sotsializatsiiu molodi. *Habitus*. 2021. Vyp. 29. S. 48–52.
3. Verbovskiy I. A. Analiz vplyvu tsyfrovizatsii na zdorovia liudyny: osnovni aspekty y tendentsii. *Public Health Journal: zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»*. 2024. № 2 (6). S. 34–45.
4. Vyhovska S. V., Kruzhaillina Yu. O. Hotovnist studentskoi molodi do simeinoho zhyttia u konteksti suchasnoho informatsiinoho prostoru. *Visnyk Knyzhkovoi palaty*. 2010. № 1. S. 46-50.
5. Hrechanska O. V., Mehem O. M., Potapiuk L. M. Vplyv sotsialnykh merezh na psykholohichni stan ta samoostinku ukrainskoi molodi. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V.I. Vernadskoho. Seriiia : Psykholohiia : nauk. zhurn*. 2023. T. 34 (73), № 4. S. 60-66.
6. Dotsenko S. O. Vychovannia v epokhu tsyfrovizatsii. *Dukhovno-intelektualne vychovannia i navchannia molodi v XXI stolitti : mizhnarodnyi periodychnyi zbirnyk naukovykh prats*. Kharkiv : VNNOT, 2022. Vyp. 4. S. 311–313.
7. Zinchyna O. B. Tsyfrova kultura vykladachiv ta studentiv suchasnoho universytetu. *Teoretychni ta empiry chni naukovy doslidzhennia: kontseptsiiia ta tendentsii*. Oksford, 2023. S. 167–171.
8. Zinchenko O. V. Empirychni doslidzhennia psykholohichnykh kharakterystyk internet-spilkuvannia u pidlitkovomu vitsi. *Problemy suchasnoi psykholohii: zbirnyk naukovykh prats Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohienka, Instytutu psykholohii imeni H. S. Kostiuka NAPN Ukrainy*. 2015. Vyp. 29. S. 251–265.
9. Karpova D. Ye. Sotsialno-psykholohichni chynnyky, shcho spryiaut usvidomlenniu moloddiu simeinykh rolei. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Psykholohichni nauky*. 2016. Vyp. 5, t. 2. S. 109–113.
10. Potapchuk Ye., Kolesnyk O. Vplyv zasobiv masovoi informatsii na formuvannia maibutnoho simianyna. *Naukovyi zhurnal Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu «Psykholohichni travelohy»*. 2024. № 3. S. 29–36.
11. Reshetnik H. I. Reali ti-shou «Kholostiak» i «Kholostiachka»: krytychnyi dyskurs ta aksiolohichniy aspekt. *Aktualni problemy suchasnosti. Molodizhna nauka KNUKiM: materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf. zdobuvachiv vyshchoi osvity i molodykh uchenykh, m. Kyiv, 08–09 lystop. 2024 r. Kyiv, 2024*. S. 80–83.
12. Subashkevych I., Yurchenko I. Vplyv ZMI na uiavlennia studentskoi molodi pro simiu ta shliub. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Seriiia : Psykholohichni nauky*. 2019. Vyp. 2. S. 134–140.
13. Suprun V. M., Suprun L. V. Mediaobraz simi v suchasnomu ukrainskomu televiziinomu dyskursi. *Naukovyi zhurnal: Obrii drukarstva*. 2024. Vyp. 1(15). S. 148–161.